

ĮVADINIS STRAIPSNIS

2006 M. LIEPOS 13 D. – MĖNESINIS BIULETENIS

2006 m. liepos 6 d. vykusiame posėdyje, remdamasi reguliaria ekonomine ir pinigų analize, Valdančioji taryba nusprendė nekeisti pagrindinių ECB palūkanų normų. Po birželio 8 d. vykusio paskutinio posėdžio paskelbta informacija patvirtino, kad buvo būtina ir toliau atsakyti skatinamosios pinigų politikos, siekiant apriboti kainų didėjimo riziką. Iš tiesų, ir toliau labai svarbu laiku imtis veiksmų tokiai rizikai apriboti, siekiant užtikrinti, kad euro zonos infliacijos lūkesčiai ir toliau būtų stabilias kainas atitinkančio lygio. Toks infliacijos lūkesčių įtvirtinimas yra būtina sąlyga, kad pinigų politika galėtų toliau prisidėti prie tvaraus ekonominio augimo ir naujų darbo vietų kūrimo euro zonoje. Vis dar esant mažoms tiek nominaliosioms, tiek realiosioms pagrindinėms ECB palūkanų normoms, didėjant pinigų kiekiui bei kreditui ir pagal visus įprastus rodiklius esant dideliame likvidumui, pinigų politikos pozicija tebėra skatinamoji. Todėl, jei Valdančiosios tarybos prielaidos ir tikėtina raida pasitvirtins, bus būtina ir toliau nuosekliai atsakyti skatinamosios pinigų politikos. Atsižvelgdama į tai, Valdančioji taryba bus labai atidi, siekdama užtikrinti, kad nesimaterializuotų rizika kainų stabilumui vidutiniu laikotarpiu.

Kalbant pirmiausia apie ekonominę analizę, naujausi duomenys ir paskelbti tyrimai tebėra teigiami ir pastaraisiais mėnesiais apskritai pagerėjo. Atsižvelgus į viską, tai atitinka Valdančiosios tarybos vertinimą, kad 2006 m. pirmąjį pusmetį ekonomika vėl pradėjo sparčiau augti, apėmė daugiau sektorių ir augimas tapo tvarus. Vertinant ateities perspektyvas, tebėra sąlygų ekonomikai toliau augti tempu, artimu potencialiam augimui, nepaisant galimų ketvirtinių duomenų svyravimų. Pasaulio ekonomikos aktyvumas tebėra didelis, o tai skatina euro zonos eksportą. Tikimasi, kad investicijos didės, jau ilgą laiką skatinamos labai palankių finansavimo sąlygų, balansų restruktūrizavimo, sukaupto ir toliau didėjančio pelno bei efektyvaus įmonių darbo. Toliau gerėjant situacijai darbo rinkoje, vartojimas euro zonoje turėtų tolygiai didėti, atitinkamai didėjant rea-

liosoms disponuojamosioms pajamoms. Šią iš esmės palankią ekonomikos augimo perspektyvą taip pat patvirtina birželio mėn. Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozės, taip pat tarptautinių organizacijų bei viešojo ir privataus sektoriaus institucijų prognozės.

Atrodo, kad rizika ekonomikos augimo perspektyvai trumpesniu laikotarpiu yra subalansuota, o ilgesniu laikotarpiu yra rizika, kad augimas mažės. Tai daugiausia susiję su galimu tolesniu naftos kainų kilimu, netvarkingu pasaulinės ekonomikos nesubalansuotumo koregavimusi ir galimu spaudimu dėl didesnio protekcionizmo.

Kalbant apie kainų pokyčius, pagal Eurostato išankstinių įvertį SVKI pagrindu apskaičiuota metinė infliacija 2006 m. birželio mėn. buvo tokia pati kaip ir gegužės mėn. – 2,5%, palyginti su 2,4% infliacija balandžio mėn. Tikėtina, kad 2006 m. antrąjį pusmetį ir apskritai 2007 m. infliacijos lygis toliau bus didesnis negu 2%, tačiau tikslų jos dydį daugiausia lems energijos kainų pokyčiai. Toks vertinimas atitinka Eurosistemos ekspertų prognozes bei viešojo ir privataus sektoriaus sudarytas prognozes. Nors tikimasi, kad 2007 m. darbo sąnaudos euro zonoje ir toliau kis nedaug – tai taip pat rodo besitęsiantį pasaulinį konkurencinį spaudimą, ypač apdirbamosios pramonės sektoriuje – tikėtina, kad anksčiau kilusių naftos kainų ir jau paskelbtų netiesioginių mokesčių pokyčių netiesioginis poveikis kitais metais reikšmingai padidins infliaciją. Dėl to, taip pat atsižvelgiant į palankesnę aplinką ekonominei veiklai ir užimtumui, ypač svarbu, kad socialiniai partneriai ir toliau vykdytų savo įsipareigojimus.

Ir toliau yra kainų didėjimo rizika, susijusi su tolesniu naftos kainų kilimu, didesne, negu šiuo metu tikimasi, naftos kainų įtaka vartotojų kainoms, tolesniu administruojamųjų kainų ir netiesioginių mokesčių didėjimu, o ypač didesniais, negu tikimasi, darbo užmokesčio ir kainų pokyčiais dėl anksčiau kilusių naftos kainų antrinio poveikio.

Vertinant infliacijos perspektyvas vidutiniu ir ilgesnės trukmės laikotarpiu, pinigų analizė patvirtina Valdančiosios tarybos vertinimą, kad ir toliau yra didelė rizika kainų stabilumui. Pastaraisiais ketvirčiais toliau sparčiai didėjo pinigų kiekis ir kreditas, o naujausi duomenys rodo, kad metinis P3 augimo tempas gegužės mėn. padidėjo iki 8,9% – tai didžiausias metinis P3 augimo tempas nuo EPS trečiojo etapo pradžios. Žemas palūkanų normų lygis euro zonoje tebėra svarbus veiksnys, skatinantis pinigų kiekio didėjimo tendenciją. Pastaraisiais mėnesiais bendras paskolų privačiam sektoriui metinis augimas toliau didėjo dviženkliais skaičių tempu: sparčiai augo namų ūkių ir nefinansinių korporacijų skolinimasis. Vis dar sparčiai augančias paskolas namų ūkiams ir toliau galima paaiškinti visų pirma paskolomis būstui įsigyti, kurių metinis augimo tempas pastaraisiais mėnesiais buvo didesnis kaip 12%. Esant ir taip dideliame likvidumui, didėjantis pinigų kiekis bei sparčiai augantis kreditas rodo, kad vidutiniu ir ilgesnės trukmės laikotarpiu yra didesnė rizika kainų stabilumui. Todėl reikia atidžiau stebėti pinigų kiekio pokyčius, ypač atsižvelgiant į didelį būsto rinkų dinamiškumą.

Apibendrinant, prognozuojama, kad 2006 m. ir 2007 m. metinis infliacijos lygis vis dar bus pakilęs, o rizika šiai perspektyvai ir toliau bus didelė. Didėjant pinigų kiekiui, esant jau ir taip dideliame likvidumui, tarpusavyje palyginti ekonominės ir pinigų analizės rezultatai patvirtina vertinimą, kad vidutiniu laikotarpiu ir toliau bus kainų didėjimo rizika. Labai svarbu, kad infliacijos lūkesčiai ir toliau būtų stabilias kainas atitinkančio lygio. Taigi Valdančioji taryba bus labai atidi, siekdama užtikrinti, kad nesimaterializuotų rizika kainų stabilumui, taip ir toliau prisidėdama prie tvaraus ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo.

Kalbant apie fiskalinę politiką, pažymėtina, kad bendras konsolidacijos tempas kelia nusišvilimą, atsižvelgiant į palankias augimo perspektyvas. Konsolidacijos tikslams tebegresia pavojus, ypač kai kuriose perviršinių deficitą turinčiose šalyse. Todėl Valdančioji taryba dar

kartą pabrėžia savo poziciją, kad labai svarbu nekartoti praeities klaidų. Ji taip pat pasisako, kad iš esmės sutinka su Europos Komisijos nustatytais pagrindiniais fiskaliniais iššūkiais. Pirmiausia tai susiję su būtinybe griežtai įgyvendinti peržiūrėtus ir pakeistas Stabilumo ir augimo pakto nuostatas, siekiant paspartinti fiskalinę konsolidaciją ir gerinti fiskalinio tvarumo perspektyvą. Tai atlikti turėtų padėti vidutinės trukmės struktūrinių reformų strategijos ir atitinkamos nacionalinės fiskalinės įstaigos ir procedūros. Galiausiai Europos fiskalinei sistemai tebėra svarbu, kad valstybės finansų statistika būtų patikimai renkama ir pateikiama laiku. Įveikus šiuos sunkumus, padidės pasitikėjimas valstybės finansų patikimumu ir Europos ekonominėmis perspektyvomis.

Kalbant apie struktūrines reformas, pažymėtina, kad euro zonos augimo galimybių didinimas, darbo vietų kūrimas ir euro zonos gebėjimo įveikti globalizacijos keliamus sunkumus gerinimas dabar yra vieni iš ekonominės politikos klausimų, kuriems reikia skirti daugiausia pastangų. Siekiant globalizacijos teikiamas galimybes (aukštesnio gyvenimo lygio prasme) paversti laimėjimais, euro zonai daug naudos duotų lankstesnės darbo ir prekių rinkos. Naudos duotų ir palankesnė verslo aplinka ir visavertė vidaus rinka, įskaitant ir paslaugų sektorių. Ji skatina naujoves, investicijas ir naujų įmonių kūrimą. Iš tiesų ryžtingai įgyvendinamos būtinos reformos padėtų pasinaudoti euro zonos piliečiams globalizacijos ir bendros rinkos teikiama nauda, taip pat padidinti euro zonos ekonomikos gamybos pajėgumus.

Šiame mėnesinio biuletenio numeryje yra du straipsniai. Pirmame straipsnyje apžvelgiami įvairūs euro zonos infliacijos lūkesčių ilgesniu metu vienų metų laikotarpiu matai, antrame straipsnyje analizuojamos euro zonos eksporto tendencijos.